

Сучасні напрями розвитку суспільства

Колективна монографія

УДК 009:3(082)
С91

С91 **Сучасні напрями розвитку суспільства:** кол. моногр. – Харків:
СГ НТМ «Новий курс», 2022. – 205 с.

ISBN 978-617-7886-36-4

Рецензенти

Штулер Ірина Юріївна,
доктор економічних наук, професор,
перший проректор ВНЗ «Національна академія управління»

Погоріла Світлана Григорівна,
кандидат педагогічних наук,
доцент кафедри славістичної філології,
педагогіки і методики викладання
Білоцерківського національного аграрного університету

Харченко Артем Вікторович,
кандидат історичних наук, доцент,
доцент кафедри українознавства, культурології та історії науки
Національного технічного університету
«Харківський політехнічний інститут»

*Рекомендовано до друку редакційною колегією збірника наукових праць
«Соціально-гуманітарний вісник» (протокол № 4-мн від 30.05.2022)*

У монографії висвітлюються актуальні питання сучасних напрямів розвитку суспільства. Досліджуються проблеми розвитку педагогіки, соціології, філософії, психології, соціальних комунікацій, спорту, фізичної культури, туризму, мистецтвознавства, культурології, філології, історії, економіки, управління, права. Монографія буде корисною науковцям, викладачам, здобувачам вищої освіти, а також широкому колу осіб, які цікавляться сучасними напрямками розвитку суспільства.

ISBN 978-617-7886-36-4

© СГ НТМ «Новий курс», 2022
© Автори, 2022

Розділ перший.**Педагогіка, соціологія, філософія, психологія,
соціальні комунікації**

1.1.	Модернізація організаційних форм навчання у ЗВО в умовах парадигмальних змін: теоретичні основи	...	6
1.2.	Psychological principles of ethics as a result of oversaturation of barbarism in human relations	...	13
1.3.	The study that was killed:phantom reflections on moral capitalin modern poetry in ukrainian and russian	...	17
1.4.	Семантичні аспекти поняття «толерантність»	...	22
1.5.	Фактори ефективності стратегії цілісного використання інструментів онлайн комунікації для побудови персонального бренду HR директора компанії	...	30
1.6.	Естетизація війни: неолібералізм, нарцисизм, діджиталізація	...	39
1.7.	Формування цифрової компетентності майбутніх інженерів під час розв'язування фізичних задач	...	50
1.8.	Концепції «навчання впродовж життя» та «безперервне навчання» в системі навчання дорослих	...	56
1.9.	Formation of a knowledge system about the geographical shell in the process of studying the course «General earth science»	...	61
1.10.	Formation of pedagogical skills of future teachers of geography on ecological education in the conditions of secondary school	...	66
1.11.	The value of the course «Geology with educational practice» in the environmental education of future teachers of geography	...	72
1.12.	Викладання дисципліни «Етика ділового спілкування» як засіб формування комунікативних компетентностей у студентів технічних ЗВО у міжкультурному середовищі	...	77

Розділ другий.**Мистецтвознавство, культурологія, філологія,
історія**

2.1.	Небо як осягнена далечінь у поезії Марії Тіллó «Поринути у втішну прохолоду!»	...	82
2.2.	Особливості художньої виразності у відтворенні реалій епохи в романі Галини Тарасюк «Блудниця вавилонська»	...	86
2.3.	До питання виникнення й ранньої історії Ужгорода	...	92
2.4.	Кількісні та конотаційні характеристики німецькомовних фразеологізмів з гастрономічним компонентом	...	99
2.5.	Категорії «символ» та «світло» в структурі середньовічної естетики	...	103
2.6.	До питання використання перекладу при навчанні української мови як іноземної на початковому етапі	...	113

Розділ третій.**Економіка, юриспруденція, політика,
публічне адміністрування**

3.1.	Legal regulation and international cooperation between the EU and Ukraine	...	118
3.2.	Інвестиційні засади забезпечення розвитку економіки України	...	127
3.3.	Політико-правова роль європейського парламенту в процесі застосування ст. 50 Договору про Європейський Союз	...	135
3.4.	Щодо внутрішнього контролю майна комунальної власності територіальних громад	...	142
3.5.	Сутність, структура та стратегічні аспекти забезпечення економічної безпеки підприємства	...	149
3.6.	П'ять глобальних проблем економіки	...	156

	Стор.
3.7. Економічна необхідність та розвиток особистого страхування в Україні	... 160
3.8. Ціннісний підхід у системі функціонування ринку інформаційних технологій	... 170
3.9. Особливості інноваційної політики в агробізнесі України	... 179
3.10. Роль людського капіталу в розвитку міжнародного бізнесу	... 184
3.11. Біоекономіка: необхідність розвитку концепції замкнутого циклу	... 189
3.12. Особливості застосування порівняльного методу в політологічних дослідженнях	... 200

2019. – С. 130-139.
10. Прохорова Л. А., Гришко С. В., Непша О. В., Зав'ялова Т. В. Педагогічні умови формування екологічної культури майбутніх учителів географії під час вивчення дисциплін професійного циклу. Інноваційна педагогіка. – Вип. 34. – Т. 2. – 2021. – С. 181-186.
 11. Прохорова Л. А., Гришко С. В., Непша О. В. Екологічний зміст навчальної практики з геології та геоморфології географів-бакалаврів. Географія та туризм: Матеріали IV Всеукраїнської науково-практичної Інтернет-конференції Харківського національного педагогічного університету ім. Г.С. Сковороди (26 лютого 2021 р., м. Харків). – Харків: ХНПУ ім. Г. С. Сковороди, 2021. – С. 26-31.
 12. Розсоха А.П. Формування екологічної культури у майбутніх учителів географії. Молодий учений. – 2016. № 9.1 (36.1). – С. 138-142.
 13. Стецишин М. М., Непша О. В., Кондратенко А. І. Вивчення фізико-геологічних та антропогенних процесів на навчальній практиці з геології в Північно-Західному Приазов'ї. Гуманітарний простір науки: досвід та перспективи: зб. Матеріалів V Міжнарод. наук. практ. інтернет-конф., 20 вересня 2016 р. – Переяслав-Хмельницький, 2016. – Вип. 5. – С. 14-18.
 14. Указ Президента України «Про Національну доктрину розвитку освіти» № 347/2022 від 17.04.2002 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/347/2002>
 15. Ярчук Г. Екологічне виховання: сутність та основні напрями. Вища освіта України. – 2008. – № 2. – С. 91-97.
 16. Hryshko Svitlana, Zaviolova Tetiana. Methodical approaches to the formation of geological and geomorphological skills of students in the study of school geography. Креативний простір України та світу: кол. моногр. – Харків: СГ НТМ «Новий курс», 2022. – С. 9-16.

Кравчук Ольга Юрївна

Кандидат політичних наук, доцент

Національний університет кораблебудування

імен адмірала Макарова

1.12. Викладання дисципліни «Етика ділового спілкування» як засіб формування комунікативних компетентностей у студентів технічних ЗВО у міжкультурному середовищі

Гуманітаризація освіти в Україні спрямована на формування у студентів як інтелектуальних здібностей, так і моральних та естетичних якостей. Сучасний розвиток суспільства потребує кваліфікованих спеціалістів, людей, які здатні мислити творчо, масштабно, з урахуванням творчих надбань людства в цілому. У зв'язку з цим особливої значущості набуває вивчення студентами норм етики та впровадження їх у ділові стосунки. Досвід людства підтверджує закономірність взаємозв'язку між досягненням матеріальних результатів праці й умінням формувати ділові стосунки, а висока культура спілкування – запорука життєздатності суспільства і життєтворчості людини. Розвиток виробничих відносин стимулював учених і практиків до вивчення спілкування у зв'язку із становленням і розвитком особистості. Саме на цьому шляху плідно об'єдналися позиції етиків і психологів. У науці відбувся так званий комунікативний поворот. Суть його – у переході від суб'єкта, який віддає перевагу монологу, до суб'єкта,

котрий прагне діалога у спілкуванні та взаємодії з іншими людьми. Основну увагу зосереджували на засобах комунікації, особливостях контакту, комунікативних діях, видах взаємодії, зокрема, у конфліктних ситуаціях і під час переговорів. Іншими словами, у процесі цих досліджень частіше вивчали питання, як спілкуються та взаємодіють суб'єкти, а не те, з приводу чого вони спілкуються. У різних концептуальних системах (біхевіоризм, гештальтпсихологія, психоаналіз) спілкування аналізували за допомогою основних положень цих систем. А тому складові спілкування часто вивчали окремо: або обмін інформацією, або взаємодія, або процес сприймання одне одного. Так само нерідко етика і психологія спілкування досліджуються окремо, хоча в діловому житті вони проявляються в єдності [2].

Навчальна дисципліна «Етика ділового спілкування» буде корисна майбутнім фахівцям різних галузей з метою оволодіння навичками комунікації, створення різножанрових ділових текстів та основами спілкування в офіційно-діловій сфері.

Дисципліна «Етика ділового спілкування» спрямована на розкриття специфіки усної та писемної реалізації ділового мовлення, формування самостійності ділового мислення, вміння діяти та приймати рішення в умовах відповідної комунікативної ситуації завдяки грамотному використанню мовних засобів у сфері ділового спілкування, уміння відтворювати та редагувати письмовий текст в офіційно-діловому стилі, а також формування навичок та вмінь публічного виступу, ділової бесіди та дискусії, беручи за основу знання ділового етикету.

Вивчення дисципліни «Етика ділового спілкування» дає змогу майбутнім фахівцям поєднати знання офіційно-ділового стилю мовлення та культури ділового спілкування з їх практичним використанням у відповідній ситуації ділового спілкування. Ця мета досягається поєднанням декількох аспектів: засвоєння фахової термінологічної лексики, знання граматичних особливостей офіційно-ділового стилю; формування навичок укладання документів різного призначення, формування навичок ділової комунікації, досягнення високого рівня мовної підготовки фахівця [2].

Етика ділового спілкування – нова навчальна дисципліна, становленню й розвитку якої сприяли різні галузі науки (етика, психологія, філософія, соціологія) та практики (управління, менеджмент та ін.).

Метою викладання даної навчальної дисципліни є: ознайомлення студентів з основами ділового спілкування, з його мовленнєвими, моральними та психологічними аспектами, опанування технологіями та структурами спілкування, моделями та стилями, розвиток комунікативних компетенцій фахівця – україномовного учасника професійного спілкування у сфері бізнесу та нових технологій. Адже про становлення фахівця високої кваліфікації ми говоримо тоді, коли він володіє не лише професійними знаннями, вміннями і навичками, а й є духовно багатою, творчою особистістю. Формування такої людини дедалі більше пов'язується з компетентністю її у діловому спілкуванні. Володіння культурою ділового спілкування сприяє встановленню і розвитку відносин співробітництва і партнерства між колегами, керівниками і підлеглими, партнерами і конкурентами, багато в чому визначаючи їх (відносин) ефективність. Ділове спілкування сьогодні проникає в усі сфери суспільного життя. У комерційні, ділові відносини вступають підприємства всіх форм власності, приватні особи. Компетентність у сфері ділового спілкування безпосередньо пов'язана з успіхом або неуспіхом в будь-якій справі: науці, мистецтві, виробництві, торгівлі [3].

Під час вивчення даної дисципліни аналізуються етико-психологічні проблеми ділового спілкування з урахуванням науково-практичних висновків як вітчизняних, так і зарубіжних етиків та психологів, шляхи підвищення моральної та психологічної культури спілкування.

Студенти мають розуміти, що професійне спілкування формується в умовах конкретної діяльності, а тому певною мірою вбирає в себе її особливості, є важливою її частиною, засобом цієї діяльності. У професійній культурі спілкування можна виокремити загальні норми спілкування, що зумовлюються характером суспільного ладу і ґрунтуються на здобутках минулого і сучасного. Водночас ця культура має індивідуальний характер і проявляється у способах спілкування, що їх обирає суб'єкт у певних ділових ситуаціях щодо конкретних людей.

Завдання курсу «Етика ділового спілкування» – допомогти студентам:

- здобути знання про філософські, етичні, психологічні, соціо-психо-лінгвістичні основи ділового спілкування, його норми й правила, шляхи їх застосування, особливості етикету в різних умовах трудової діяльності;

- навчитись аналізувати конкретні мовленнєві ситуації, розпізнаючи типи людей, рівень їхньої моральності та інші індивідуальні особливості, що проявляються під час ділового спілкування;

- оволодіти системою способів і засобів ділового спілкування, його стратегіями, навчитись їх обирати відповідно до психологічних і соціокультурних особливостей співрозмовників, до норм і правил гуманістичної етики;

- оперувати основними поняттями курсу, розуміючи, що *ділове спілкування*, на відміну від буденного, характеризується: діловий предмет комунікації, наявність відповідних повноважень; умови спілкування, які відповідають суспільно значущій меті; цілеспрямованість; соціально значуща діяльність, що є основою для спілкування. В свою чергу *культура ділового спілкування* передбачає відповідні комунікативні установки (гуманістичні установки, в основі яких – гуманістична етика та гуманістична психологія), знання основних норм і правил ділового спілкування та уміння застосовувати ці знання й установки в практичній діяльності [2].

- навчитися гнучко застосовувати обрані способи й засоби у процесі спілкування із співвітчизниками та іноземними партнерами під час індивідуальної бесіди й колективного обговорення проблем, у виступах перед різними аудиторіями, на переговорах, при вирішенні конфліктів та ін.;

- накреслити шляхи формування культури спілкування, становлення та самовдосконалення індивідуального стилю спілкування спеціалістів відповідно до етичних та психологічних норм і правил.

Основними методами, які використовуються під час викладання і вивчення дисципліни є:

- інтерактивні методи, наочні методи, практичні методи, методи контролю та самоконтролю, частково-дослідницькі та інші. Викладання проводиться у вигляді лекцій (інформаційні, лекції-конкретизації), практичних занять (усне обговорення питань, виконання розрахунково-аналітичних та ситуаційних завдань), інтерактивні заняття (аргументація та відстоювання власної думки, самоперевірка, аналіз особистих пізнавальних і практичних дій);

- самостійна робота (виконання завдань з тем віднесених на обов'язкове самостійне опрацювання);

• індивідуальна робота, консультації з викладачем, навчання з використанням дистанційних та інтерактивних технологій (Moodle, Zoom та ін.) [4].

У процесі навчання всі учасники освітнього процесу зобов'язані дотримуватися принципів академічної доброчесності – сукупності етичних принципів та визначених правил провадження освітньої та наукової діяльності, які є обов'язковими для всіх учасників такої діяльності та мають на меті забезпечувати довіру до результатів навчання та наукової діяльності, з урахуванням вимог Закону України «Про вищу освіту», «Про освіту», методичних рекомендацій Міністерства освіти і науки України для закладів вищої освіти з підтримки принципів академічної доброчесності. Усі академічні тексти (освітні та наукові) здобувачів вищої освіти обов'язково перевіряються щодо їх відповідності принципам академічної доброчесності, у т. ч. за допомогою програми Unichesk.

Джерела

1. Етика: навч. посіб. / В. О. Лозовой, М. І. Панов, О. А. Стасевська та ін.; за ред. проф. В. О. Лозового. – К.: Юрінком Інтер, 2007. – 221 с.
2. Зусін В. Я. Етика та етикет ділового спілкування : навч. посіб. – 2-ге вид., переробл. і доп. / В. Я. Зусін – К.: Центр навч. літератури, 2005. – 224 с.
3. Іпатов Є. Ф. Психологія управління в бізнесі / Є. Ф. Іпатов. – К.: НМЦВО, 2003. – 320 с.
4. Кубрак О. В. Етика ділового та повсякденного спілкування: навч. посіб. з етикету для студентів / О. В. Кубрак. – Суми: ВТД «Університетська книга», 2002. – 208 с.